

Kongregace pro řeholníky a sekulární instituty

KONTEMPLATIVNÍ DIMENZE ŘEHOVNÍHO ŽIVOTA

DIMENSIONE CONTEMPLATIVA
DELLA VITA RELIGIOSA DC
12. 8. 1980

Tento dokument podtrhuje důležitost duchovního prohloubení každého způsobu zasvěceného života a má pomoci překonávat škodlivou rozdělenost mezi vnitřním životem a činností v osobním i společném, komunitním životě řeholníků a řeholnic. Naukový obsah dokumentu je v číslech 1, 4, 6 a 17, vyjadřuje definici kontemplace a vysvětluje nezbytnost uskutečňování duchovně-psychologické jednoty integrací a vzájemným pronikáním vnitřního života a činnosti, což není možné bez postupného očišťování v Duchu. Pouze tehdy a v té míře, nakolik je činnost ožívována vírou a apoštolskou láskou, přeměňuje se v pramen společenství s Bohem a celá existence je skutečně zasvěcena.

Redakce dokumentu proběhla v březnu 1980 a jeho publikace 12.8.1980.

ÚVOD

Plenární zasedání Kongregace pro řeholníky a sekulární instituty, které se konalo od 4. do 7. března 1980, uvažovalo na základě rozsáhlé dokumentace o kontemplativní dimenzi řeholního života. Námět vybralo plenární zasedání v roce 1976, když se zabývalo problémy zvláštního úkolu řeholníků v rámci poslání církve pro integrální povznesení člověka zvláště po sociální a politické stránce. Aby se tu zdůraznila základní důležitost duchovního prohloubení každého způsobu zasvěceného života, uvědomili si všichni, že je naléhavě nutné postavit do světla naprosté prvenství života v Duchu svatém.

Volba tohoto námětu, který pak Svatý otec schválil, shoduje se také s oživením mnoha forem modlitby a nových forem kontemplativního života, k němuž dochází u Božího lidu a v mnohých řeholních komunitách, a se sklonem překonávat škodlivou rozdělenost mezi vnitřním životem a činností v osobním i společném životě řeholníků a řeholnic. Je to reakce na jistou dobu, kdy docházelo k znehodnocování modlitby a usebranosti, které není ještě zcela překonáno.

Účel prací plenárního zasedání nebyl spekulativní. Nešlo o teologii. Bylo tu přání dospět na základě doktrinárního popisu dosti konkrétního a přesného ke sbírce praktických a formativních směrnic v dvojím směru: totiž napomáhat v institutech s takzvaným činným životem spojení mezi vnitřním životem a činností a podporovat životnost a obnovu institutů specificky kontemplativních.

Při redakci hlavních směrnic plenárního zasedání se počítalo nejen s upozorněními otců, kteří hlasovali, ale také s hlavními žádostmi, podávanými při jiných příležitostech, na příklad na shromážděních skupin, když doplňovaly myšlenky otců. Kromě toho byly vyhledány vhodné tituly pro závěry hlasování a byl uspořádán a rozdělen jejich obsah, protože se usoudilo, že to dá větší jasnost směrnicím, které byly v návrzích příliš stručné.

Redakce této syntézy má tři části:

- I. POPIS KONTEMPLATIVNÍ DIMENZE
- II. SMĚRNICE PRO INSTITUTY S ČINNÝM ŽIVOTEM
- III. SMĚRNICE PRO INSTITUTY SPECIFICKY KONTEMPLATIVNÍ

I. POPIS KONTEMPLATIVNÍ DIMENZE

1. Kontemplativní dimenze je radikálně skutečností milosti, kterou prožívá věřící jako Boží dar. Uschopňuje ho, aby poznával Otce (srv. Jan 14,8) v tajemství společenství Trojice (srv. 1Jan 1,1-3), takže může okoušet „hlubiny Boží“ (1Kor 2, 10).

Nezamýšlíme tu vnikat do choulostivých a četných problémů o různých způsobech kontemplace ani rozebírat kontemplaci jako vlitý dar Ducha svatého.

Popisujeme základně kontemplativní dimenzi jako teologickou odpověď víry, naděje a lásky, kterou se věřící otvírá zjevení a společenství s Bohem živým pro Krista v Duchu svatém. „Snaha upírat na Boha pohled a srdce, kterou nazýváme kontemplací, stává se nejvznešenějším úkonem, nejvíce plným Ducha, úkonem, který ještě dnes může a má být na vrcholu pyramidy lidské činnosti (Pavel VI., 7.12.1965).

Kontemplativní dimenze se jako sjednocující úkon vzletu člověka k Bohu vyjadřuje v naslouchání a v rozjímání Božího slova: v společenství božského života, předávaného nám ve svátostech a zvláště v Eucharistii; v liturgické a osobní modlitbě; ve stálé touze po Bohu a ve stálém hledání Boha a jeho vůle v událostech i v lidech; v uvědomělé účasti na jeho spasitelném poslání: v dávání sebe jiným pro příchod království. Z toho vyplývá u řeholníka postoj ustavičné a pokorné adorace tajemné přítomnosti Boha v osobách, v událostech, ve věcech: postoj, kterým se projevuje ctnost zbožnosti, vnitřní zdroj míru a nositelka míru v každém životním prostředí a v každém apoštolátě.

To vše se uskutečňuje postupným vnitřním očišťováním a za světla a vedení Ducha svatého, abychom mohli potkávat Boha ve všem a pro všechny a stát se tak „chválou jeho slávy (srv. Ef 1,6).

Tak získává důležitost povaha sama zasvěceného života jako hluboký kořen, který živí a dává jednotu každému projevu života u řeholníků a řeholnic.

2. Námět, který zvolilo toto plenární zasedání, má být proto považován za velmi důležitý. Svätý otec řekl ve svém poselství účastníkům: „Jsem přesvědčen, že toto vaše setkání povzbudí všechny řeholníky k další vytrvalé snaze o to, aby svědčili před světem o prvenství vztahu člověka k Bohu. Budou povzbuzeni pokyny, kterých se jim dostane od vašeho římského setkání, a s novým přesvědčením budou věnovat dostatečný čas modlitbě před Pánem, aby tak vyjádřili svou lásku a předešlým vědomí, že je Bůh miluje.

3. Plenární zasedání se proto zabývalo tímto námětem a věnuje tuto úvahu institutům činným i institutům specificky kontemplativním (srv. PC 7,8). Dívá se také s blahovolnou pečlivostí na nové formy řeholního života, u kterých možno pozorovat zvláštní touhu po kontemplativním životě, a přeje si, aby byla stále lépe objasňována jejich fyziognomie v církevním společenství k službě všeho Božího lidu.

II. SMĚRNICE PRO INSTITUTY S ŽIVOTEM ČINNÝM

- A. Vzájemné pronikání činnosti a kontemplace
- B. Obnovená péče o život v Duchu svatém
- C. Oživení v komunitách
- D. Kontemplativní dimenze při formaci
- E. Podporování kontemplativní dimenze v místních církvích

A) Vzájemné pronikání činnosti a kontemplace

4. Jaká „činnost? – Pro řeholníka a řeholnici nejde o činnost jakoukoli. Koncil mluví o „činnosti apoštolské a dobročinné (PC 8), která pochází od Ducha svatého a kterou oživuje Duch svatý. Jen podobná činnost patří k samé podstatě jejich řeholního života. „Tuto svatou službu a vlastní dílo lásky jim svěřila církev, aby ji vykonávali jejím jménem. (PC tamtéž)

Příznačnou známkou vlastní této činnosti je její pohnutka. Je to láska, živená v srdci řeholníka. Srdce je tu nejvnitřnější svatyní jeho osoby. Rozechvívá je milost jednoty mezi vnitřním životem a činností.

Je tedy naléhavě nutné prohlubovat osobní i společné vědomí o tom, co je prvním zdrojem apoštolské a dobročinné činnosti, jako prožívaná účast na onom „poslání (Krista a církve), „které vychází od Otce a vyžaduje ode všech poslaných, aby rostli v lásce prostřednictvím dialogu modlitby (MuR 16).

„U řeholníků, kteří pracují v apoštolátě, půjde o to, podpořit spojení vnitřního života a činnosti. Vaším prvním úkolem je být u Krista. Stálé nebezpečí pro ty, kteří jsou činní v apoštolátě, je v tom, že se tak nechají zaujmout svou prací pro Pána, že zapomenou na Pána vši práce (PPPZ č.2).

5. Obnovená modlitba. Modlitba je nezbytným dýcháním každé kontemplativní dimenze: „V této době obnoveného apoštolátu, tak jako vždy při jakémkoli misijním poslání, je třeba dát první místo kontemplaci Boha, rozjímání jeho plánu spásy i rozeznávání znamení doby ve světle evangelia, aby se tak mohla žít a prohlubovat kvalita i pravidelnost modlitby (MuR 16).

Tak se modlitba, otevřená skutečnosti stvoření a dějin, stává uznáním, adorací a stálou chválou Boží přítomnosti ve světě a v jeho dějinách; ozvěnou života solidárního s bratřími, hlavně s chudými a trpícími.

Avšak taková modlitba, osobní i společná, se projevuje jen tehdy, jestliže srdce řeholníka a řeholnice dosáhne vysokého stupně životnosti a intenzity v dialogu s Bohem a ve společenství s Kristem, vykupitelem člověka (srv. PC 8; ET 10, 42). Proto v někdy únavném rytmu apoštolských závazků osobní a společná modlitba má mít každý den a každý týden chvíle, o které je dobře postaráno a které jsou dostatečně dlouhé. Tyto chvíle budou doplňovány silnějšími zkušenostmi o

usebranosti a modlitbě každý měsíc a během roku (srv. Synod biskupů 1971; AAS 63, 1971, 913-914).

6. Povaha apoštolské a dobročinné činnosti. Povaha sama apoštolské a dobročinné činnosti obsahuje vlastní bohatství, které živí spojení s Bohem: je třeba denně pečovat o to, aby byla uvědomělá a prohlubovaná.

Když si toto řeholníci a řeholnice uvědomí, budou svou činnost tak posvěcovat, že ji přemění ve zdroj společenství s Bohem, jehož službě se zasvěcují na novém a zvláštním podkladě (LG 44).

Zhodnocení konkrétní apoštolské spirituality vlastního institutu dále pomůže, abychom ještě více poznali posvěcující bohatství, obsažené v každé církevní službě (srv. LG 41; PO 14; OT 9).

Poslání církve, s kterou evangelijní rady zvláštním způsobem spojují ty, kteří se pro ně rozhodli (LG 44), skutečně nemůže spočívat jen v činnosti vnějšího života... Svou povahou je jen posláním samého Krista, které pokračuje v dějinách světa. Proto spočívá hlavně ve spoluúčasti na poslušnosti toho (Žid 5, 8), který obětoval sám sebe Otci pro život světa (MuR 15).

7. Stálá péče o vhodné prostředky. Stálá péče o prostředky, které napomáhají kontemplativnímu životu, je nezbytným důsledkem věrnosti teologickým požadavkům každého řeholního života podle vlastního rázu jednotlivých institutů.

Z těchto prostředků některé zvláště odpovídají požadavkům úsilí o dosažení hlubokého souladu mezi činnou a kontemplativní stránkou řeholního života. Proto jim toto plenární zasedání věnuje následující směrnice a doporučuje je pozorné snaze těch, kteří mají zodpovědnost v institutech, i jednotlivých řeholníků a řeholnic.

B) Obnovená péče o život v Duchu svatém.

8. Slovo Boží. Naslouchání Božímu slovu a rozjímání o něm jsou denním setkáním s „nesmírně cenným poznáním Ježíše Krista (PC 6; ES II, 16, §1).

„Posvátný sněm naléhavě a důrazně vybízí také všechny věřící, především řeholníky, aby častým čtením Písma svatého získali ,nesmírně cenné poznání Ježíše Krista (DV 25).

Avšak aby taková snaha, osobní i společná, živila hojněji duchovní život delší dobou, věnovanou vnitřní modlitbě (srv. ES II, 21), bude získávat účinnost a aktuálnost, a to i apoštolskou, jestliže Slovo bude přijato nejen ve svém objektivním bohatství, ale i v konkrétnosti dějin, které prožíváme, a ve světle učitelského úřadu církve.

9. Ústřední místo Eucharistie. Slavení Eucharistie a intenzivní účast na ní, „zdrojí a vrcholu celého křesťanského života (LG 11), tvoří nenahraditelný střed a oživovatele kontemplativního života každé řeholní komunity (srv. PC 6; ET 47-48).

- Řeholníci kněží dají proto důležité místo dennímu slavení eucharistické oběti.

- Každý řeholník a každá řeholnice se jí má činně účastnit (srv. SC 48) každý den, přičemž ať se počítá s konkrétními situacemi, v kterých žijí a pracují jejich komunity.

- „Velmi se doporučuje dokonalejší účast na mši v tom smyslu, že věřící po kněžském přijímání přijímají tělo Páně z téže oběti. (SC 55)

- „Závazek denně se účastnit eucharistické oběti bude řeholníkům pomáhat, aby denně obnovovali svou oběť Pánu.

Řeholní společnosti, které se shromažďují ve jménu Pána, mají v Eucharistii svůj přirozený střed. Je proto normální, že se viditelně shromažďují v kapli, v níž přítomnost Nejsvětější Svátosti vyjadřuje a uskutečňuje to, co musí být nejdůležitějším posláním každé řeholní rodiny (PPPZ č.2; srv. ET 48). (Všem řeholníkům a řeholnicím prospěje k hlubšímu porozumění a zhodnocení „tajemství Nejsvětější Svátosti a úcty k ní, seznámí-li se s listem, který Jan Pavel II. poslal všem biskupům církve na Zelený čtvrtek 1980, a budou-li o něm rozjímat. Stejně také zvláště z hlediska formace bude nutné vážně počítat s instrukcí o liturgické formaci v seminářích, kterou vydala Kongregace pro nauku víry 3.6. 1979 a okružní list téhož posvátného dikasteria s datem 6.1. 1980 o některých hlediscích duchovní formace v seminářích.

Srv. též instrukci Kongregace pro bohoslužbu a svátosti, Inaestimabile donum (Nevýslovný dar) o některých normách o úctě k eucharistickému tajemství vydanou 3.4. 1980.

10. Obnovené slavení svátosti pokání. Svátost pokání, která „obnovuje a znovu posiluje základní dar metanoie, přijaté na křtu (Pae: AAS 68, 1966, 180), získává zvláště důležitý úkol v růstu duchovního života. Neexistuje kontemplativní dimenze bez osobního a komunitního smyslu pro obrácení.

Dekretem z 8. prosince 1980 ji Kongregace pro bohoslužbu a svátosti připomíná a upozorňuje řeholníky a zvláště představené na podrobnosti nutné k úměrnému hodnocení této svátosti (srv. AAS 63 1971, 318-319).

Otcové na plenárním zasedání znovu připomínají:

- že k ní má každý přistupovat vhodně a pravidelně často;
- že tato svátost více zdůrazňuje církevní a bratrskou dimenzi, když je slavena společným obřadem (srv. LG 11; Pae, I : l.c.), přičemž zpověď zůstává vždy osobním úkonem.

11. Duchovní vedení. Též duchovní vedení v úzkém smyslu slova si zaslouží znovu najít svou správnou úlohu v duchovním a kontemplativním vývoji osob. Nemohou ho nahradit psycho- pedagogické objevy.

Proto má být toto „duchovní vedení“, pro které PC 14 vyžaduje „náležitou svobodu“, podporováno tím, že tu budou k dispozici kompetentní a kvalifikované osoby. Takovou možnost poskytnou hlavně kněží, kteří pro své pastorační poslání budou vzbuzovat úctu k němu a povedou k jeho plodnému používání. Avšak také ostatní představení a vychovatelé, pečující o jednotlivé osoby jim svěřené, přispějí, i když jiným způsobem, tím, že je vedou v rozlišování a ve věrnosti jejich povolání a poslání.

12. Liturgie hodin. „Posvátné officium je veřejná modlitba církve, ale také zdroj zbožnosti a živý pramen osobní modlitby (SC 90). Je „sestaveno tak, aby Boží chvála posvětila celý průběh dne i noci (SC 84).

Pohotovost, s jakou řeholní komunity již odpověděly na výzvu církve, aby se i věřící každého stavu spojili v slavení Boží chvály, dokazuje, jak pochopili důležitost toho, že tak mají důvěrněji účast na životě církve (ES II, 20).

V péči a věrnosti, jakou budou liturgii hodin všichni řeholníci věnovat, najde stálou inspiraci a stravu i kontemplativní ráz jejich života.

Za tím cílem by mělo být více využito duchovní bohatství, obsažené v officiu čtení.

13. Panna Maria. Příklad Panny Marie pro každý zasvěcený život a účast na apoštolském poslání církve (srv. ET 56; LG 65) získává zvláštní světlo, když se projeví v duchovních postojích pro ni příznačných:

- Maria, Panna, která naslouchá slovu Pána;
- Maria, Panna, která se modlí - (MC, 17-18: AAS 66, 1974, 128-129) - je „vzor církve ve víře, lásce a dokonalém spojení s Kristem (LG 63), totiž v oné vnitřní připravenosti, s kterou je církev, milovaná snoubenka, úzce přidružená ke svému Pánu, vzývá Ho, a skrze Něho vzdává úctu věčnému Otci (MC 16);
- Maria, Panna, neohroženě stojící u Pánova kříže, učí nazírání na utrpení. Řeholníci a řeholnice nalézají v oživení úcty k ní podle nauky a tradice církve (srv. LG 66-67; MC 2-3) jistou cestu, která osvěcuje a posiluje kontemplativní stránku celého jejich života.

„Kontemplativní život řeholníků by byl nedokonalý, kdyby neusiloval o postoj dětinné lásky k Matce církve, k Matce těch, kteří se zasvětili Bohu. Lásky k svaté Panně nalézá své vyjádření v slavení jejích svátků a zvláště v denní modlitbě k její cti, především v modlitbě růžence. Denní modlitba růžence je staletou tradicí mezi řeholníky a je dobré připomínat užitečnost, krásu a účinnost takové modlitby, která nám předkládá k rozjímání život Pána v jeho tajemstvích. (PPPZ, č.2)

14. Nezbytnost osobní a komunitní askeze. Každodenní „obrácení k evangeliu“ vyžaduje ustavičně velkodušnou askezi (srv. Pae, II-III: l.c.; Mk 1,15). Askeze je tedy nezbytná i pro kontemplativní stránku každého řeholního života. Proto mají řeholní komunity předstupovat před církev jako komunity, které se modlí a zároveň dělají pokání (srv. ES II, 22) a připomínat si koncilní směrnici, že pokání „nemá být jen vnitřní a individuální, ale také zevní a společenské (SC 110).

Tímto způsobem budou řeholníci také vydávat svědectví o tajemném vztahu mezi odříkáním a radostí, mezi obětí a rozšířením srdce, mezi kázní a duchovní svobodou, (ET 29). V podrobnostech růst kontemplativní dimenze jistě není slučitelný například s nezodpovědným a někdy neopatrným užíváním sdělovacích prostředků; s přehnaným a neukázněným aktivismem; s ovzduším vedoucím k roztěkanosti, které se staví proti nejhlubším očekáváním každého zasvěceného života: „Úsilí o intimní spojení s Bohem nutně vyžaduje mlčení na každém člověku, ať jde o ty, kteří mají nacházet Boha ve shonu a hluku, nebo o ty, kteří jsou oddáni kontemplaci. (ET 46)

Všechny tyto prostředky budou nejvhodněji a nejplodněji použity, budou-li doprovázeny osobním i komunitním cvičením v evangelijním rozlišování; pravidelnou a opravdovou revizí činnosti, nepřetržitým cvičením v stále hlubším

čtení posvátnosti každodenní skutečnosti (události, lidé, věci) s výslovným cílem nenechat nikdy klesnout činnost řeholníka a řeholnice z její církevní úrovně na pouhou horizontální a časnou praxi.

C) Vedení komunity

15. Řeholní komunita. Řeholní komunita je sama o sobě teologickou skutečností, předmětem kontemplanace: jako „společenství, shromážděné ve jménu Páně, jako pravá rodina (PC 15; Mt 18,20) je svou povahou místem, kde je možné zvláště dosáhnout zkušenosti o Bohu v jeho plnosti a sdělovat ji jiným.

Vzájemné přijímání bratří v lásce přispívá „k vytvoření prostředí, které napomáhá každému k duchovnímu pokroku (ET 39).

Právě proto řeholníci potřebují „místo modlitby ve svých domech, kde každodenní úsilí o setkání s Bohem, zdrojem společenství v lásce, nalézá stálou připomínku a podporu.

Skutečná přítomnost Pána Ježíše v Eucharistii zbožně uchovávané a adorované bude pro ně živým znamením společenství, denně budovaného v lásce.

16. Představený v komunitě. Představený v komunitě zastává úkol vedení (MuR 13) duchovního i pastoračního současně ve shodě s „milostí jednoty vlastní každému institutu (srv. PC 8).

Ti, kteří jsou povoláni k zastávání této služby „ať při plnění svého úřadu dbají na Boží vůli, uplatňují svou autoritu v duchu služby bratřím, aby jim ztělesňovali lásku, jakou je miluje Bůh (PC 14).

Tato služba jednotného vedení vyžaduje tedy, aby představení a představené nebyli odcizení ani bez zájmu před pastoračními požadavky, ani zaujatí pouze administrativními úkoly, ale ať se cítí hlavně vůdci pro růst duchovní a zároveň i apoštolský každého a celé komunity a ať jsou tak přijímáni.

D) Kontemplativní stránka formace

17. Řeholní formace. Hlavním účelem řeholní formace v jejích různých obdobích, počátečním i trvalém, je ponořit řeholníky do zkušenosti o Bohu a pomáhat jim, aby ji postupně ve svém životě zdokonalovali. Za tím cílem „má být apoštolát jak v základní formaci, tak v trvalé formaci stavěn vždy do pravého světla (MuR 27). To hlavní, čeho má být dosaženo v institutech s činným životem, je vzájemné prolínání vnitřního života a činnosti tak, aby každý usiloval ve svědomí o prvenství života v Duchu svatém (MuR 4), z něhož vychází milost jednoty, vlastní lásce.

Silně církevní ráz řeholního života (LG 44; ET 50; MuR 10) vyžaduje formaci po všech stránkách v hlubokém společenství s univerzální církví, avšak tak, aby každý řeholník mohl prožívat své povolání formou konkrétní a účinnou v té místní církvi a pro tu místní církev, ke které je poslán podle poslání svého institutu. „Ať jste kdekoli ve světě, jste povoláni pro univerzální církev a patříte svým posláním a úkolem k určité místní církvi. Vaše povolání k univerzální církvi se proto uskutečňuje v strukturách místní církve. Musíme nasadit vše, aby se zasvěcený život v jednotlivých místních církvích rozvíjel, přispíval k jejich duchovnímu povznesení a byl jejich hnací silou. Jednota s celou církví skrze místní církve: To je vaše cesta (Jan Pavel II. generálním představeným 24. listopadu 1978).

18. Prohloubení vlastního rázu. Poznání vlastního rázu institutu (srv. MuR 11), jehož jsou řeholníci a řeholnice členy, tvoří podstatnou složku ve formaci ke kontemplativní dimenzi.

I z tohoto hlediska je tedy důležité pěstovat onu všeobecnou zásadu obnovy, kterou dekret Perfectae caritatis definuje jako „ustavičný návrat k pramenům .

19. Solidní formace intelektuální. Solidní intelektuální formace, která odpovídá účelu povolání a poslání vlastního institutu, je také základem vyrovnaného a bohatého života modlitby a kontemplanace. Proto se doporučuje studium a aggiornamento (znalost životních poměrů lidí, své doby a potřeb církve) jako něco, co vede ke zdravé obnově řeholního života v církvi a pro společnost naší doby (PC 2c,d; ES II, 16): „Studia nemají sloužit špatně chápané seberealizaci a prosazení osobních zájmů, ale naopak mají odpovídat požadavkům apoštolského cíle té které řeholní rodiny v souladu s potřebami církve (MuR 26).

20. Požadavek přiměřené kvality formátorů. Pro ty, kteří na sebe vezmou zodpovědnost za formaci, je tedy zřejmý požadavek, aby měli přiměřenou kvalitu:

- lidské schopnosti, prozíravost a vlídnost;
- rozvinutou zkušenost o Bohu a o modlitbě;
- moudrost, která vyplývá z pozorného a prodlužovaného naslouchání Božímu slovu;

- lásku k liturgii a pochopení jejího úkolu v duchovní a církevní výchově;
- náležité vzdělání;
- dostatek času a dobré vůle, aby pečovali o každého jed notlivého kandidáta osobně, ne jen hromadně.

E) Podporování kontemplativní stránky v místních církvích.

21. Biskup jako „zdokonalovatel svého stáda . Pastorační služba biskupa, vynakládaná především na posvěcování církve jemu svěřené, klade důraz na jeho poslání „v zodpovědnosti za růst všech věřících ve svatosti, protože je hlavním rozdělovatelem Božích tajemství a své stádce vede k dokonalosti podle specifického povolání jednotlivců, tedy i řeholního povolání (ChD 15; MuR 7). Proto se pastýři místních církví považují hlavně při podporování života modlitby a kontemplativní dimenze jak za „zdokonalovatele bratří (MuR 7,28) podle povolání každého, tak za svědky svého vlastního posvěcení (MuR 9d).

Po této stránce získává větší význam jejich pastorační péče o povolání k různým způsobům zasvěceného života (srv. MuR 32) a zároveň snaha, aby nechyběla duchovní pomoc v komunitách, které tu už jsou.

Ať kromě toho napomáhají k pochopení řeholního života a vzbuzují úctu k němu dříve a více ještě než k pracím, které konají různé instituty. Biskup tím přispěje k tomu, aby byla spolupráce mezi kněžími a řeholníky pohotovější a prospěšnější (srv. MuR 37). Tak se také lépe zajistí příprava kněží, schopných podírat a provázet duchovní a apoštolský život řeholníků a řeholnic podle povahy řeholního života samého a účelu každého institutu.

„Řeholnice mají mít možnost nalézat v kněžích zpovědníky a duchovní vůdce, kteří jsou schopni přispět jim na pomoc, aby lépe chápaly a prožívaly své zasvěcení. Vliv kněží je ostatně velmi často rozhodující, když jde o to, odhalit a podpořit povolání k řeholnímu životu (PPPZ č.4).

Za tím cílem se studium zasvěceného života v jeho různých formách a po jeho různých stránkách jeví nutné již při výchově v semináři. Patří to k úplné církevní přípravě diecézního kleru (srv. MuR 30 a,49,1).

22. Diecézní zapojení řeholníků. Řeholníci a řeholnice mají ze své strany dosvědčovat, že účinně a ochotně patří „k diecézní rodině (srv. ChD 34). A to nejen tím, že se dávají podle svého charizmatu k dispozici požadavkům místní církve (srv. ChD 35; srv. MuR, passim), ale ještě více tím, že poskytují svou duchovní zkušenost diecézním kněžím a usnadňují setkání na modlitbě pro všechny věřící.

„Je tu ještě jeden zvláštní problém, na jehož důležitost se dnes má poukázat: totiž problém úzkých vztahů mezi řeholními instituty a klérem vzhledem ke kontemplativní dimenzi, kterou musí mít každý Pánu zasvěcený život jako pevný základ. Světští kněží musí čerpat z kontempace sílu a oporu pro svůj apoštolát. Jako v minulosti mají v normálním případě nalézat pomoc v této věci u zkušených řeholníků a ve styku s kláštery, připravenými přijímat je na duchovní cvičení a poskytnout jim ubytování po dobu usebranosti (PPPZ č.4). Kromě toho jejich účast na iniciativách, povzbuzujících k modlitbě, které poskytuje místní církve, bude moci přispět k vzrůstu a k obohacení duchovního života celé křesťanské obce (srv. MuR 24, 25).

23. Spoluzodpovědnost a soulad při spolupráci. Pravidelné styky mezi biskupem a těmi, kteří mají zodpovědnost v řeholních institutech v diecézích, budou velmi napomáhat spoluzodpovědnosti a souladu při spolupráci v místních církvích, a to i pro duchovní rozvoj; stejně též vznik dobře uspořádaných vhodných útvarů na úrovni biskupských konferencí a konferencí řeholníků a řeholnic (srv. ChD 35,5-6; ES II, 42- 43; ET 50; MuR 29,36,50,54,56,59,62,65).

III. Směrnice pro instituty specificky kontemplativní

24. Důležitost těchto institutů. Plenární zasedání uznává základní hodnotu, kterou mají mužské i ženské instituty, věnující se životu specificky kontemplativnímu, a se zvláštní radostí jim projevuje svou úctu a svou vděčnost za to, co v církvi představují. Církve skutečně je svou povahou „horlivě činná i oddaná kontemplaci , aby „to, co je v ní lidské, bylo zaměřeno k božskému a jemu podřízeno, viditelné k neviditelnému, činnost ke kontemplaci (SC 2).

Přesvědčena o zvláštním úkolu milosti, který tyto instituty mají v Božím lidu, vybízí je, aby i dále věrně poskytovaly příspěvek svého zvláštního povolání jak k poslání univerzální církve tak církvím partikulárním, v kterých jsou zapojeny. Vybízí je též, aby uchovávaly a živily své bohaté kontemplativní dědictví duchovní i naukové, které je připomínkou, darem světu a odpovědí pro lidi, kteří

v našich dnech toužebně hledají i mimo křesťanskou tradici kontemplativní metody a zkušenosti ne vždy autentické (srv. PPPZ č.3).

25. Aktuálnost života specificky kontemplativního. Ti, kteří jsou povoláni k životu specificky kontemplativnímu, jsou považováni za „jeden z nejvzácnějších pokladů církve . Oni díky zvláštnímu charizmatu „vybrali to, oč nepřijdou (srv. Lk 10,42), totiž modlitbu, mlčení, kontemplaci, výlučnou lásku k Bohu a plnou oddanost jeho službě... Církev velmi počítá s jejich duchovním přínosem (PPPZ č.3).

Proto „ačkoli potřeba činného apoštolátu je naléhavá, přece společnosti, které jsou zcela zaměřeny na kontemplaci,... mají stále vynikající místo v Kristově tajemném Těle ... Tito řeholníci „podávají totiž Bohu vznešenou oběť chvály, osvěcují Boží lid bohatými plody svatosti, povzbuzují ho svým příkladem a rozmnožují ho svou tajemnou apoštolskou plodností (PC 7). Mají proto skutečně prožívat tajemství pouště, na kterou je jejich exodus přivedl. Je to místo, „kde Bůh zjevoval lidem svá tajemství. Jde totiž o místa, na kterých se nebe a země téměř setkávají, o místa, kde se svět, vyprahlá země, Kristovou přítomností opět stává rájem a lidstvo dosahuje své plnosti (VS III., AAS 61, 1969, 681). Proto je možno říci, že „jsou-li kontemplativní mniši a mnišky jistým způsobem v srdci světa, jsou mnohem více v srdci církve (VS III.). Dekret Ad gentes dokonce potvrdil, že „rozjímavý život náleží k plně rozvinuté přítomnosti církve, je třeba ho zavádět v mladých církvích všude (AG 18, 40).

26. „Apoštolská služba takových institutů. Život těchto institutů, „zvláštní způsob prožívání a vyjadřování Kristova velikonočního tajemství, kterým je smrt, mající za cíl zmrtvýchvstání (VS I.) je zvláštním tajemstvím milosti. Toto tajemství vyjadřuje nejsvětější tvář církve, „modlíci se komunity , která se se svým snoubencem Ježíšem Kristem obětuje z lásky k slávě Otce a k spáse světa. Jejich kontemplativní život je proto prvním a základním apoštolátem, protože je to jejich příznačný způsob podle zvláštního Božího úradku, jak být církve, žít v církvi, uskutečňovat společenství s církví, plnit poslání v církvi. S tímto pohledem v plné úctě k prvnímu apoštolskému úkolu tohoto života, pro který mají „solí Deo vacare (PC 7), mohou se při zachování zákonů klauzury a pokynů daných v té věci otevřít ve věrnosti vlastnímu duchu a tradicím každé rodiny zkušenostem při poskytování pomoci a účasti na modlitbě a duchovním životě těm, kdo žijí mimo klauzuru (srv. MuR 25).

27. Nutnost přiměřené formace. Klade se důraz na nutnost formace počáteční i trvalé, přiměřené jejich povolání a životu kontemplativního hledání Boha „v samotě a mlčení, ve stálé modlitbě a ochotném pokání (PC 7), v opravdové snaze zakládat tuto formaci na základech biblických, patristických, liturgických, teologických, duchovních, a na přípravu formátorů schopných k takovému úkolu. Zvláštní pozornost zasluhují mladé církve a kláštery osamělé, které postrádají zvláštní pomoc nebo prostředky k tomuto účelu. Ve spolupráci s Kongregací pro evangelizaci národů a Kongregací pro východní církve mají být studovány způsoby a prostředky, jak platně pomoci v oboru formace takovým klášterům (formační týmy, knihy, dálkové kurzy, nahrávky na magnetofonových páskách, gramofonové desky...).

28. Úcta a jemnost ve vztazích. Vztahy biskupa - pastýře, vůdce a otce s kontemplativními kláštery, vztahy zdůrazňované již v předešlém plenárním zasedání, vyžadují, aby se pokračovalo ve studiu různých stránek této otázky. Tak se má stát s pomocí posvátné hierarchie přítomnost a poslání takových klášterů v jednotlivých církvích opravdu milostí, která odráží různost charizmat a služby všemu Božímu lidu.

Plenární zasedání si také přeje, aby se biskupové snažili šířit mezi kněžími (od přípravy v semináři: srv. OT 19; MuR 30b) a mezi věřícími znalost specificky kontemplativního života a úctu k němu. Kontemplativní život „neodcizuje lidstvu ty, kteří jsou k němu povoláni... V samotě, v níž se věnují modlitbě, nikdy nezapomínají kontemplativní osoby na své bratry a sestry. Jestliže se odtrhli od častého styku s nimi, neudělali to z pohodlí a pro osobní klid, ale aby měli univerzálnější účast na jejich pracích, bolestech a nadějích (VS III.).

29. Papežská klauzura. Plenární zasedání vyslovuje svou úctu klášterům mnišek „s papežskou klauzurou . Jestliže odloučení od světa patří k podstatě kontemplativního života, taková klauzura představuje vynikající znamení a prostředek k uskutečnění tohoto odloučení ve shodě s duchem různých institutů. Proto totéž plenární zasedání přijímá výzvu II. vatikánského koncilu k správné obnově norem, které mají počítat se zvláštními podmínkami doby a místa (srv. PC 16), a vybízí živě tyto kláštery, aby zachovaly věrně podle různých charizmat a

tradic jednotlivých institutů své zvláštní „odloučení od světa , což je nástroj velmi vhodný k podpoře kontemplativního života.

ZÁVĚR

30. Kontemplativní dimenze. Kontemplativní dimenze je pravým tajemstvím obnovy každého řeholního života. Obnovuje životodárně následování Krista, protože vede k jeho zkušenostnímu poznání, nutnému, aby bylo možno vydávat pravé svědectví těch, kteří ho slyšeli, viděli ho na vlastní oči, patřili na něho, dotýkali se ho vlastníma rukama (srv. 1Jan 1, 1; Flp 3,8).

Čím více se řeholník otevře kontemplativní dimenzi, tím bude pozornější na požadavky jejího království intenzivním rozvinutím její teologické niternosti, protože se bude dívat na události oním pohledem víry, který mu pomůže odhalit všude Boží úmysly. Pouze ten, kdo prožívá tuto kontemplativní dimenzi, umí odhalit spasitelný úrdek Boží v dějinách a může mít schopnost účinně a vyrovnaně ho uskutečnit.

„Vaše domy musí být především střediskem modlitby, usebranosti, osobního i společného dialogu s tím, který musí být prvním a nejdůležitějším společníkem a druhem ve vašich prací naplněných dnech. Jestliže umíte živit toto ovzduší intenzivního a láskyplného společenství s Bohem, zdaří se vám, bez bolestných napětí nebo nebezpečných zmatků uskutečnit tu obnovu života a kázně, ke které vás zavazuje II. vatikánský koncil,“ (Jan Pavel II. 24. listopadu 1978).

OBSAH

ÚVOD 321

I. POPIS KONTEMPLATIVNÍ DIMENZE	322
1-3	
II. SMĚRNICE PRO INSTITUTY S ŽIVOTEM ČINNÝM	323
II. A) Vzájemné pronikání činnosti a kontemplace	323
04. Jaká činnost	323
05. Obnovená modlitba	324
06. Povaha apoštolské dobročinné činnosti	324
07. Stálá péče o vhodné prostředky	324
07. B) Obnovená péče o život v Duchu svatém	325
08. Slovo Boží	325
09. Ústřední místo Eucharistie	325
10. Obnovené slavení svátosti pokání	326
11. Duchovní vedení	326
12. Liturgie hodin	326
13. Panna Maria	327
14. Nezbytnost osobní a komunitní askeze	327
14. C) Vedení komunity	328
15. Řeholní komunita	328
16. Představený v komunitě	328
14. D) Kontemplativní stránka formace	329
17. Řeholní formace	329
18. Prohloubení vlastního rázu	329
19. Solidní formace intelektuální	329
20. Požadavek přiměřené kvality	329
20. E) Podporování kontemplativní stránky v místních církvích	330
21. Biskup jako „zdokonalovatel svého stáda	330
22. Diecézní zapojení řeholníků	330
23. Spoluzodpovědnost a soulad při spolupráci	331
III. SMĚRNICE PRO INSTITUTY SPECIFICKY KONTEMPLATIVNÍ	331
24. Důležitost těchto institutů	331
25. Aktuálnost života specificky kontemplativního	331
26. „Apoštolská služba takových institutů	332
27. Nutnost přiměřené formace	332
28. Úcta a jemnost ve vztazích	333
29. Papežská klauzura	333

ZÁVĚR 333

